

Bác sĩ Lê Thúy Oanh

Cấy chỉ

(CHÔN CHỈ CATGUT VÀO HUYỆT CHÂM CỨU)

Catgut-embedding

Thread – Inseating
Cérna – Beültetés

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

BS. LÊ THUY OANH

CẤY CHỈ

(CHÔN CHỈ CATGUT VÀO HUYỆT CHÂM CỨU)

CATGUT - EMBEDDING

THREAD - INSEATING

CÉRNA - BEÜLTETÉS

(Tái bản lần thứ nhất có sửa chữa và bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

HÀ NỘI - 2010

Lời giới thiệu

“Châm cứu” là một di sản quý báu của y học cổ truyền phương Đông được duy trì, thừa kế và không ngừng phát triển. Đội ngũ cán bộ y tế vận dụng kết hợp y học hiện đại và y học cổ truyền trong phòng và chữa bệnh ngày càng đông đảo. Nhiều hình thức châm cứu như thủy châm, điện châm, nhĩ châm, laze châm, châm tê trong phẫu thuật, cấy chỉ catgut vào huyết châm cứu... đã được ứng dụng rộng rãi ở các cơ sở y tế nhà nước và tư nhân. Trong hợp tác khoa học về y tế với các nước như Trung Quốc, Nhật Bản, Nga, Hungary... châm cứu Việt Nam đã mở ra những triển vọng và thành công mới.

Bác sĩ Lê Thuý Oanh, một cán bộ y tế Việt Nam làm việc ở Hungary từ năm 1990 đã kiên trì ứng dụng kinh nghiệm, tài liệu về y học cổ truyền và châm cứu ở các cơ sở y tế Hungary. Ngoài việc giảng dạy về y học cổ truyền và châm cứu Việt Nam bác sĩ Lê Thuý Oanh đã nghiên cứu, cải tiến và phổ biến phương pháp cấy chỉ (chôn chỉ catgut vào huyết châm cứu) ứng dụng vào điều trị trên 20 thể bệnh đạt hiệu quả điều trị cao cho hàng ngàn bệnh nhân Hungary và một số bệnh nhân thuộc các quốc tịch khác như Trung Quốc, Nam Tư, Pháp, Đức, Bỉ, Tây Ban Nha, Mỹ, Ý... và nhiều ca đặc biệt hiếm nghèo đã thành công mà các phương pháp chữa bệnh hiện đại không giải quyết được.

Cuốn sách “Cấy chỉ” này giới thiệu những kiến thức cơ bản cần thiết ứng dụng cho thực hành châm cứu và cấy chỉ, được viết từ đúc kết kinh nghiệm giảng dạy, nghiên cứu, ứng dụng cấy chỉ

trong nhiều năm và cũng có thể nói là rất “độc đáo” với một nữ bác sĩ Tây y ứng dụng Đông y (y học cổ truyền dân tộc), mạnh dạn đưa cây chỉ áp dụng trên diện rộng bệnh nhân với nhiều thể bệnh thành công ở nước ngoài, đưa châm cứu lên tầm cao mới với kết quả chữa bệnh tốt, hiệu suất làm việc cao và tiết kiệm thời gian cho bệnh nhân, nâng cao uy tín của y học cổ truyền Việt Nam trên trường quốc tế.

Chúng tôi mong muốn cuốn cây chỉ được phổ biến và ứng dụng rộng rãi nhằm đáp ứng nhu cầu phòng, chữa bệnh và chăm sóc sức khoẻ nhân dân.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc và mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp, phê bình để cuốn sách ngày càng hoàn chỉnh hơn.

GIÁO SƯ, TIẾN SĨ TRẦN THUÝ

**Chủ nhiệm Khoa y học dân tộc Trường đại học y Hà Nội
Viện trưởng Viện y học cổ truyền Việt Nam**

Lời nói đầu

CÂY CHỈ còn gọi là chôn chỉ, vùi chỉ, xuyên chỉ là một phương pháp châm cứu đặc biệt, là một bước tiến của kỹ thuật châm cứu, là sự kết hợp của Y học cổ truyền và Y học hiện đại.

Bằng cách đưa một loại chỉ tự tiêu đặc biệt vào huyết của Hệ kinh lạc để duy trì sự kích thích lâu dài qua đó tạo nên tác dụng điều trị như châm cứu. **CÂY CHỈ** có hiệu quả như, thậm chí cao hơn châm cứu trong một số thể bệnh mạn tính.

CÂY CHỈ tiết kiệm thời gian cho thầy thuốc và bệnh nhân vì chỉ ba tuần đến một tháng mới phải làm một lần. Khi bệnh tiến triển tốt, thời gian cho các lần điều trị sau dài hơn và được duy trì cho đến khi khỏi hẳn.

CÂY CHỈ an toàn và kinh tế.

Cuốn sách "**CÂY CHỈ**" (chôn chỉ catgut vào huyết) viết theo hướng thực hành, giới thiệu đại cương về cấy chỉ, hệ thống kinh lạc, trình bày vị trí cách lấy huyết, chủ trị thủ thuật châm cứu, cấy chỉ của những huyết chủ yếu nhất (huyết trên kinh và huyết ngoài kinh). Giới thiệu kỹ thuật châm cứu cơ bản và kỹ thuật cấy chỉ theo phương pháp và thao tác mới, lịch sử và một số phương tiện cấy chỉ, một vài loại hình tác động lên huyết phổ biến khác có thể dùng kết hợp cùng cấy chỉ, một số bệnh án cụ thể, tổng kết một vài thể bệnh điều trị bằng cấy chỉ. Từ trước đến nay cấy chỉ được đề cập không nhiều và ứng dụng trên phạm vi không rộng. Có thể nói trước năm 1990 châu Âu chưa biết đến cấy chỉ, cấy chỉ được thực hiện đầu tiên ở Hungary tại các cơ sở điều trị của Hội điều trị bằng các phương pháp tự nhiên Hungary (từ 4-1990), Viện châm cứu và phục hồi chức năng Yamamoto, Budapest (từ 12-1992), Viện nuôi dưỡng và phục hồi chức năng trẻ em Debrecen (từ 4-1996) ở Paris (Pháp) (từ 8-1997), Hamburg, Berlin, Đức từ năm 2000, do bác sĩ Oanh thực hiện và hướng dẫn. Tại châu Âu từ 1990 Y học cổ truyền phương Đông, châm cứu Việt Nam và cấy chỉ đã được giới thiệu trong các bài giảng về châm cứu và nhiều buổi thuyết trình ở các cơ sở y tế. Việc giảng dạy về châm cứu, kỹ thuật cấy chỉ, lý luận về Y học cổ truyền phương Đông, lý luận Y học cổ truyền Việt Nam gặp không ít khó khăn do thiếu tài liệu. Trong

quá trình hướng dẫn giảng dạy, số bệnh nhân được trực tiếp điều trị bằng cây chỉ chiếm tỷ lệ cao ở một số thể bệnh và thậm chí cây chỉ được ứng dụng hầu như tất cả các thể bệnh có chỉ định châm cứu.

Cây chỉ là một phương pháp châm cứu đặc biệt, người bệnh như được châm cứu liên tục, đây chính là bước tiến, sự phát triển của kỹ thuật châm cứu. Ngoài tác dụng về mặt cơ học như châm cứu cây chỉ còn có thêm tác động sinh hoá lên các huyết.

Với các bệnh chứng được qui định chữa bằng châm cứu của WHO (Tổ chức Y tế Thế giới), Bộ Y tế Việt Nam, Bộ Y tế Hungary, Bộ Y tế và Xã hội Pháp, sách có phác đồ chung, ngoài ra còn có những chỉ dẫn cụ thể cho những trường hợp đặc biệt, trường hợp một người mắc nhiều bệnh cùng một lúc, có bệnh án điển hình và ảnh minh hoạ.

Cuốn sách cố gắng vận dụng những kiến thức và từ Việt thích hợp để các đồng nghiệp và bạn đọc dễ vận dụng, đối chiếu trong việc ứng dụng biện chứng luận trị Y học cổ truyền vào thực tế điều trị. Sách đã được xuất bản bằng tiếng Hungari (2008), tái bản 2010 và đang được dịch ra tiếng Anh và tiếng Đức nhằm đáp ứng nhu cầu của bạn đọc.

Sách có 5 phần:

- Phần một: Cây chỉ - một phương pháp châm cứu đặc biệt - bước tiến của kỹ thuật châm cứu.
- Phần hai: Giới thiệu hệ thống kinh lạc.
- Phần ba: Giới thiệu phương pháp châm cứu, cây chỉ.
Phương pháp chẩn đoán và chọn huyết để cấy chỉ.
Phương pháp chẩn đoán Yamamoto.
- Phần bốn: Một số phương pháp tác động lên huyết.
Một số dụng cụ cây chỉ đã được sử dụng trong và ngoài nước.
Kỹ thuật cấy chỉ.
Bí quyết của cây chỉ.
- Phần năm: Phác đồ cấy chỉ.
Những loại bệnh chữa bằng cây chỉ.
Bệnh án minh hoạ.

Phần sáu: Phụ lục

Thư mời Viện Khớp vật lý trị liệu Hungari.

Thư của Chủ tịch Hội Châm cứu Hungari gửi Bộ trưởng Bộ Y tế Việt Nam.

Bài “Ứng dụng và phát triển cây chỉ ở Việt Nam” báo cáo tại Hội nghị Trí thức và kiều bào Việt Nam.

Một số thư của bệnh nhân.

Các bệnh có thể chữa bằng cây chỉ.

Đối tượng của sách là những sinh viên chuyên ngành y học cổ truyền, các y, bác sĩ, lương y đang công tác làm việc ở trong và ngoài nước đã học lý luận cơ sở Y học cổ truyền phương Đông và châm cứu đang thực hành chữa bệnh bằng châm cứu và Y học cổ truyền.

Xin chân thành cảm tạ giáo sư Trần Thuý, giáo sư Nguyễn Tài Thu, giáo sư Hoàng Bảo Châu, cố giáo sư lương y Nguyễn Sỹ Lâm, lương y Nguyễn Văn Bách, lương y Nguyễn Thiên Tích, bác sĩ Nguyễn Xuân Triều và Nhà xuất bản Y học cùng nhiều bạn bè đồng nghiệp đã giúp đỡ để cuốn sách được ra mắt bạn đọc như hiện nay. Đặc biệt cảm ơn anh Trần Ngọc Hân người chồng đã luôn luôn nâng đỡ tinh thần, tiếp thêm sức mạnh cho tôi trong cuộc sống.

Với lần tái bản này, chúng tôi đưa thêm một số phác đồ châm cứu, cây chỉ một số bệnh mà chúng tôi đã chữa có kết quả tốt trong gần 30 năm qua và một số thư của bệnh nhân viết về phương pháp.

Với trình độ còn hạn chế, cuốn sách không khỏi có thiếu sót, mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp phê bình của đồng nghiệp và bạn đọc

Tác giả

Ký hiệu và viết tắt

Cuốn sách này cũng như cuốn “Châm cứu giản yếu”, bên cạnh tên kinh, huyết tiếng Việt, số La Mã cùng số Ả Rập được dùng để làm ký hiệu đại diện tên kinh, tên huyết (tham khảo báo cáo khoa học của giáo sư Hoàng Bảo Châu, nguyên Viện trưởng Viện y học cổ truyền Việt Nam tại Hội nghị quốc tế khu vực Tây Thái Bình Dương về chuẩn hoá thuật ngữ châm cứu tổ chức tại Manila, Philipin tháng 12-1982).

Ký hiệu tên 14 kinh mạch, tên huyết

Tên kinh mạch

Kinh thủ thái âm phế	I	Kinh túc thiếu âm thận	VIII
Kinh thủ dương minh đại trường	II	Kinh thủ quyết âm tâm bào	IX
Kinh túc dương minh vị	III	Kinh thủ thiếu dương tam tiêu X	
Kinh túc thái âm tỳ	IV	Kinh túc thiếu dương đởm	XI
Kinh thủ thiếu âm tâm	V	Kinh túc quyết âm can	XII
Kinh thủ thái dương tiểu trường	VI	Mạch đốc	XIII
Kinh túc thái dương bàng quang	VII	Mạch nhâm	XIV

Tên huyết

Dùng số La Mã cho kinh (như trên) cùng thứ tự số Ả Rập (1,2...) cho huyết theo hướng tuần hành khi huyết trên kinh.

Huyết ngoài kinh dùng zero (0) cùng thứ tự số Ả Rập theo từng vùng cơ thể.

Mục lục

Lời giới thiệu	3
Lời nói đầu	5
Ký hiệu và viết tắt	8
Phụ bản	11
Phần một: Cây chỉ - một phương pháp châm cứu đặc biệt - bước tiến của kỹ thuật châm cứu	39
Châm cứu dưới ánh sáng khoa học hiện đại	39
Cây chỉ - một phương pháp châm cứu đặc biệt - bước tiến của kỹ thuật châm cứu	43
Phần hai: Hệ thống kinh lạc	46
Giới thiệu hệ thống kinh lạc	46
Huyết	90
Huyết thường dùng của 12 kinh chính và hai mạch nhâm, đốc	101
Huyết ngoài kinh	144
Phần ba: Phương pháp châm cứu, cây chỉ	149
Kỹ thuật châm và cứu	149
Phương pháp chẩn đoán và chọn huyết để cây chỉ	162
Phương pháp chẩn đoán Yamamoto	170

Phần bốn: Một số phương pháp tác động lên huyết	172
Sự phát triển của châm cứu và các phương pháp tác động lên huyết .	172
Cây chỉ - một phương pháp châm cứu đặc biệt - sự phát triển của kỹ thuật châm cứu	173
Một số dụng cụ cây chỉ đã được sử dụng trong và ngoài nước	174
Kỹ thuật cây chỉ	178
Bí quyết cây chỉ	184
Phần năm: Phác đồ cây chỉ	189
Những loại bệnh chữa bằng cây chỉ	189
Phần bệnh án minh hoạ	198
Bảng liệt kê huyết theo vân A,B,C...	229
Bảng tra tên huyết, ký hiệu huyết theo 14 kinh, mạch	237
Phụ lục	251
Tài liệu tham khảo	273